

U zadnje vrijeme Hrvatska je često predmetom interesa kako znanstvenika tako i političara. U vrijeme kada je nezaposlenost rak rana svih društava, Hrvatska nema nezaposlenih. Stoga nije čudno da mnogi ugledni znanstvenici i političari dnevno hodočaste Hrvatskom kako bi se osobno uvjerili kako i zašto je nezaposlenost nepostojeća priča u Lijepoj našoj.

U Hrvatskoj je, kao uostalom i u drugim zemljama neoliberalističke ekonomske politike, nezaposlenost bila veliki problem. Nije samo riječ u rastućem siromaštvu građana, problem je još izraženiji ima li se u vidu da nezaposleni predstavljaju problem u budućnosti, jednako kao što su to u sadašnjosti. Populacijska politika je besmislena imenica u stanju visoke nezaposlenosti. Zapravo se cijeli društveni sustav urušava što može imati pogubne posljedice po budućnost zemlje. Hrvatska je svojom neoliberalističkom ekonomskom politikom djelila sudbinu brojnih tranzicijskih, prije socijalističkih, zemalja.

Promjena u načinu mišljenja hrvatskih političara zbila se je u drugoj polovici 2007. godine kada je probušen kreditni balon u SAD-u koji je potom izazvao svjetsku krizu koja traje do dana današnjeg. I dok su druge tranzicijske zemlje nastavile raditi po starom, Hrvatska je politika sa puno samokritike preispitala dotadašnju neoliberalističku politiku i zamjenila ju socijalno odgovornijom. Nije trebalo dugo čekati jer je utrošeni trud višestruko nagrađen. Nezaposlenost se je počela smanjivati, blagostanje rasti, a umjesto puta u dužničko robstvo postali smo članovi malog kluba zemalja koji financira kronične deficite dužničkih zemalja.

Ukratko priča je slijedeća.

Sve je počelo tragičnim stanjem u brodogradnji koja je godinama grcala u gubicima koje su pokrivali porezni obveznici. Umjesto da zatvori brodogradilišta hrvatska se je vlast odlučila na riskantan poduhvat. Hrvatska je vlast objedinila brodogradnju, potom stavila na raspolaganje hrvatsku znanost, te naručila 100 novih brodova kako bi vratila bar dio stare slave u brodarenju. Europska unije je negodovala, a prijatelji su sa zebnjom pratili što će se dogoditi. Da skratim priču brodogradnja se je obnovila, a broj zaposlenih u brodogradnji se je povećao za polovinu. Kako na tržištu radne snage nije bilo dovoljno zainteresiranih radnika, dio nezaposlenih je prekvalificiran, a dio „uvezen“ iz Italije i Francuske. Tako je hrvatska brodogradnja i brodarenje umjesto dotadašnjeg problema posalo rješenje. Čim je vlast shvatila gdje je „kvaka 22“

pokrenula je proces snažnog povezivanja znanstvenog i obrazovnog sustava s gospodarstvom. Rezultati nisu izostali. Umjesto bezkrvne znanosti dobili smo snažnu znanstvenu zajednicu koja uči i stvara, a izdvajanja za obrazovni i znanstveno-istraživački rad dosegao je razinu izdvajanja – nećete vjerovati – od 20% BDP-a.

Dragi čitaoc, nije to cijela priča. Slijedi drugi još značajniji dio. Polazeći od činjenice da je rad sve sofisticiraniji kako bi ravnopravno korespondirao sve stificiranoj tehnologiji, država je pokrenula promjene glede radnog zakonodavstva. Umjesto dotadašnjeg radnog tjedna od 40 sati radni tjedan je smanjen na 30 sati. To se može nazvati revolucionarnom promjenom koja je zapanjila cijeli svijet. Svi su očekivali slom hrvatskog gospodarstva. Međutim, život ih je demantirao. Danas je jasno zašto je Hrvatska uspjela. Kapital odnos, s jedne strane, smanjuje potrebu za radom, a, s druge strane, oni koji rade rade duže kako bi se maksimalizirao profit. Rapodjela tako ostvarene novododane vrijednosti - izraz koji je postao tako popularan neoliberalističkim zagovornicima – rezultirala još većom nejednakošću. Hrvatska je izabrala put socijalne odgovornosti. Smanjivši radni tjedan otvorila je mogućnost cjeloživotnog obrazovanja, s jedne strane, oslobodila radna mjesta nezaposlenim, s druge strane, i poreznim sustavom usmjerila ravnopravno povećanje dodane vrijednosti radu i kapitalu, s treće strane. Nejednakost se smanjila, što je rezultiralo smanjenjem broja siromašnih, a povećala socijalna stabilnost društva.

Mnogi su očekivali da će inozemni nvestitori „okrenuti leđa“ hrvatskom gospodarstvu. To se nije dogodilo, jer su inozemni investitori identificirali značajan porast produktivnosti rada. Istina bog neki su investitori napustili Hrvatsku; međutim, naknadna analiza je pokazala da se radilo o investicijama male dodane vrijednosti.

Zemlje u okruženju vidivši učinke nove ekonomske i ukupne društvene politike, danas slijede hrvatsku politiku i umjesto problema postaju rješenje.

Zaključno, prije nego što se probudim, taj i takav pristup mjenja odnos rada i kapitala, a Čovjeka smješta na mjesto koje mu i pripada – umjesto objekta i robe postaje temeljni čimbenik svoje i ukupne globalne budućnosti.